

SKILDA VÄRLDAR

– kyrkornas verklighetsbeskrivning
av det som brister
i det svenska asylsystemet

Agneta Gustavsson

Sveriges Kristna Råd 2009

Förord

Kyrkorna i Sverige arbetar med flykting- och asylfrågor på många olika sätt. Oavsett om det handlar om socialt arbete, själavårdande samtal, utbildning eller påverkansarbete så utgör det olika delar av kyrkans uppdrag eller mission.

När kyrkorna i Sverige nu presenterar rapporten ”Skilda världar – kyrkornas verklighetsbeskrivning av det som brister i det svenska asylsystemet” så försöker kyrkorna helt enkelt förvalta sitt uppdrag. Kyrkorna höjer rösten därför att vi anser att det finns brister i hur människor som flytt till vårt land, från krig, tortyr och förtryck, tas emot och behandlas i Sverige.

Ett samhällssystem ska utvärderas underifrån, med de utsattas perspektiv. I kyrkorna runt om i Sverige får vi ofta möta verkligheten som den gestaltar sig för dem som far illa i vårt samhälle. Det handlar inte om någon statistisk analys utan det handlar om att varje enskild människa som far illa är en måttstock på hur hela systemet fungerar.

På samma sätt som profeterna i Bibeln höjde sin röst inför dåtidens makthavare och folket i stort så vill vi höja vår röst för sårbara, utsatta och försvarslösa. Vår förhoppning är att denna rapport ska leda till förbättringar av det svenska asylsystemet, av utlänningslagen och hur den tillämpas och i slutänden till förbättringar för människor i svaga och ibland maktlösa positioner.

Vår adressat är framförallt Sveriges Riksdag som har den lagstiftande makten i vårt politiska system. Vi vänder oss även till alla andra beslutsfattare, opinionsbildare och samhällsaktörer som är intresserade av svensk asylpolitik, rättssäkerhet och mänsklig värdighet. Samhällsutvecklingen är vårt gemensamma ansvar.

Presidiet för Sveriges Kristna Råd

Ordförande: Karin Wiborn, *Svenska Baptistsamfundet*

Anders Arborelius, *Stockholms katolska stift*

Tikhon Lundell, *Serbiska ortodoxa kyrkan*

Anders Wejryd, *Svenska kyrkan*

Inledning

”Alla människor är skapade till Guds avbild och har rätt till ett liv i värdighet. Därför vill vi att människors rädsla och behov av skydd ska tas på större allvar vid asylansökan.” Det är det första kravet som framförs i dokumentet ”Detta vill vi! Kyrkorna och migrationsfrågorna” som antogs av Sveriges Kristna Råds 28 medlemskyrkor i april 2007. Det är ett krav som under de senaste åren blivit än mer aktuellt.

Idag har den nya migrationslagstiftningen varit i funktion i tre och ett halvt år. När Utlänningslagen infördes 31 mars 2006 var det många som hade stora förhoppningar om att migrationsprocessen skulle bli öppnare, mer jämlik och att det skulle bli möjligt att i ökad utsträckning få asyl som flyktning eller skyddsbehövande igen. Det hade i praktiken varit mycket svårt under den tidigare lagstiftningen. I stället hade begreppet ”humanitära skäl” blivit en slasktratt där allt som inte klarade flyktingskälens nålsöga förpassades: till och med politiska skäl.

Hur gick det då? Med stigande irritation konstaterar människor som i sitt dagliga arbete eller under sin fritid har kontakt med flyktingar, att visst blev det annorlunda, men bättre...? Visst finns det positiva saker med förändringen, inte minst att det i vissa aspekter blivit mer fokus på skydd och mindre på sjukdom. Öppenheten har ökat genom tvåpartsprocessen. Informationen om vad som ligger till grund för besluten har blivit tillgängligt på ett annat sätt. Men samtidigt ser vi ett mer byråkratiskt och formalistiskt system, där kammarrätten i Stockholm ska avgöra vad som är en väpnad konflikt, där de asylsökande sällan får delta i muntlig förhandling i migrationsdomstolen för att svara på frågor och förklara sin situation, där man måste ha en giltig ursäkt för att man inte berättade allt redan vid första intervjun....

Så känner många inom kyrkorna, diakoner, församlingsassistenter, präster, pastorer och frivilliga. De följer nedbrutna kvinnor till sjukhuset, tar hand om skräckslagna barn, köper kläder och mat till gömda familjer, tröstar dem när fullt uniformerade gränspoliserna har stormat in tidigt på morgonen för att leta efter id-handlingar.

De sitter på sängkanten hos tysta, apatiska barn som inte öppnar ögonen, inte talar, inte äter och inte är medvetna om att deras avvisning planeras med motiveringen att sjukvård finns att få i hemlandet, också, och

”att man inte kan gå är inget skäl för att man inte ska kunna bäras ombord på flygplanet”.

Den 24 juni 2009 överlämnade före detta hovrättspresidenten Bertil Hübinette sin utredning ”Den nya migrationsprocessen” (SOU 2009:56) till regeringen. I ett år hade han tillsammans med juristerna Åsa Toll och Eva Lönqvist granskat den nya instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden.

Där konstaterar han att den i stort sett har fungerat bra:

”Min bedömning är, att reformen i stort har utfallit väl. Öppenheten i asylprocessen har ökat. De muntliga förhandlingarna ger den enskilde bättre möjligheter att komma till tals. Tvåpartsprocessen ger ett bättre beslutsunderlag. De nya processformerna ökar förståelsen för avgörandena och bidrar till ökat förtroende”.

Däremot måste kvalitén på tolkarna förbättras och dessutom borde den högsta instansen – migrationsöverdomstolen – kunna få pröva ärenden som är felaktiga i sak, inte bara rent prejudicerande prövningar, anser Bertil Hübinette.

Den 23 november 2009 lägger Sveriges Kristna råd fram ”SKILDA VÄRLDAR”, som också är en genomgång av hur den nya flyktingslagstiftningen har fungerat. Rapporten är ett direkt resultat av kyrkomötesbeslutet i oktober 2008, då det bestämdes att kyrkan ska ”intensifiera arbetet för att flyktingar från krigsdrabbade länder ska få stanna”.

Inte bara Svenska kyrkan utan alla de 28 kyrkorna i Sveriges Kristna Råd har ställt sig bakom rapporten, som presenteras i form av en praxis-samling.

Det unika med den här rapporten är att den helt och hållet bygger på exempel från kyrkornas dagliga arbete.

Den har ställts samman av **Agneta Gustavsson**, frilansjournalist, tillsammans med en arbetsgrupp bestående av **Michael Williams**, stiftskon-sulent på Västerås Stift och aktiv i FARR, **Anders Sundqvist** och **Bosse Johansson**, båda jurister på Rådgivningsbyrån för asylsökande, **George Joseph**, som är flyktingsamordnare på Caritas, **Daniel Calero**, stiftskon-sulent på Stockholms stift, **Jan Johansson**, diakon i Linköping och **Kristina Hellqvist**, handläggare för flykting- och integrationsfrågor på kyrkokans-liet, Uppsala.

Via ett av Svenska kyrkans nyhetsbrev spreds informationen om att arbetet med praxissamlingen hade startat och att människor kunde kontakta arbetsgruppen med egna exempel. Gensvaret blev stort:

”En asylsökande kvinna i min församling mår nu väldigt dåligt och är inlagd på psykiatrin sen en vecka. Hon hade kallats till återsändningssamtal och det blev för stor press för henne...”

”Här finns två helt sängliggande apatiska barn och ett tredje full av sorg över sina förlorade bröder med risk att hamna i deras belägenhet...”

”Han har regelbundna mardrömmar och panikattacker. På nätterna drömer han att polisen skjuter på torget i Teheran. Han gråter och är rädd för allt...”

”Enligt Migrationsöverdomstolen råder det inte väpnad konflikt i Irak, men hur ska den här flickan klara av att leva där efter allt som hänt henne...?”

”Mamman dömdes till utvisning på livstid sedan hon tänt eld på sig själv. Men hennes man och barnen fick permanent uppehållstillstånd. Hur kan det få vara så...?”

Genomgången bygger till övervägande del på de 65 exempel som kommit in från människor runtom i landet, från Norrbotten i norr till Skåne i söder. Därtill kommer ett urval av de många ärenden som medlemmarna i arbetsgruppen själva har kommit i kontakt med. Totalt handlar det alltså om ett 80-tal fall, som exemplifierar det som Sveriges Kristna Råd anser vara de största bristerna i migrationslagstiftningen och dess tillämpningar i praktiken:

1. Bedömningen av situationen i olika länder håller inte tillräckligt hög kvalitet
2. Människor som flyr urskillningslöst våld ges sällan skydd
3. Bristande förståelse för religion som asylskäl
4. Bristande kompetens vad gäller värdering av utsagor
5. Obalansen i tvåpartssystemet
6. Bristande humanitära hänsyn, speciellt vad gäller barn.

Punkt 1 LANDBEDÖMNING

Bedömningen av situationen i olika länder håller inte tillräckligt hög kvalitet

”Mycket tyder på att landfrågorna är de enskilt viktigaste frågorna i migrationsmålen. De utgör en ofrånkomlig del av i stort sett varje mål.”

Så menar regeringens utredare Bertil Hübinette. Det är alltså ett tungt ansvar som vilar på de rättsliga instanserna, i sista hand på Migrationsöverdomstolen där mål av prejudicerande karaktär tas upp. För hur ska domare i kammarrätten plötsligt bli experter på situationen i ett land? Migrationsöverdomstolen själv har varit kritisk till sin roll:

”Bedömningen av situationen i ett visst land vid en viss given tidpunkt är föränderlig, menar domare från Migrationsöverdomstolen – ibland förändras situationen radikalt från en dag till en annan – och ett uttalande i en landfråga är därför alltid en färskvara.” (citater ur Bertil Hübinettes utredning).

Efter de tre starkt kritiserade domarna 2007, då Migrationsöverdomstolen konstaterade att det inte råder inre väpnad konflikt i Irak, har domstolen varit mer restriktiv med att ta upp frågor som handlar om landbedömning. Det betyder i praktiken att ansvaret för att tolka situationen i ett visst land har fallit tillbaka på Migrationsverket. Så var det definitivt inte meningen att den nya rättsprocessen skulle fungera.

Till sitt stöd när det gäller att bedöma läget i olika länder har Migrationsverket bland annat sin landdatabas Lifos, som är stor och omfattande. Men i generella bedömningar om läget i ett land verkar tunga instanser som FN:s flyktingorgan UNHCR och Amnesty få spela en underordnad roll. Migrationsdomstolarna litar ofta mer till andra utvalda källor och till Migrationsverkets egen tolkning av situationen. Migrationsöverdomstolen har slagit fast att UNHCR:s rekommendationer – position papers – inte är en svensk rättskälla utan ett underlag bland många andra.

Migrationsverket bedömning för många länder är alltså att det visserligen förekommer kränkningar av mänskliga rättigheter - men det ska ändå

gå att få skydd inom landets gränser och med hjälp av landets myndigheter. För individen som är på flykt just för att han eller hon inte fått skydd blir resonemanget till ett obegripligt krav. Sverige säger till dem att ”Visst kan du få skydd i hemlandet, poliserna som torterade dig är enstaka kriminella rötägg inom polisen, du kan lugnt vända dig dit för att få hjälp... Azerbajdzjan har skrivit på deklARATIONEN om mänskliga rättigheter och lovat att följa den, du KAN vara homosexuell i Afghanistan bara du inte lever ut din homosexualitet, eller vara kristen i Iran, bara du inte öppet går ut med din religiösa tillhörighet...”

Den 6 oktober 2009 kom tre länge emotsedda domar från Migrationsöverdomstolen, den här gången om Somalia. Förväntningarna (och farhågorna) var stora. Hur skulle domstolen ställa sig till läget i det krigsdrabbade landet, där nästan halva befolkningen nu är i behov av nödhjälp (enligt FN:s uppgifter), där sharialagar införts och där striderna i huvudstaden Mogadishu i somras beskrivits som de värsta på 20 år?

Det som prövades var tre asylsökande, alla från Somalia men från tre olika folkgrupper och etnisk bakgrund. Det de hade gemensamt var att de bodde i huvudstaden Mogadishu. Migrationsverket hade sagt nej, konflikten var inte så allvarlig att de inte skulle kunna återvända till Mogadishu. Men Migrationsöverdomstolen fäste större vikt bland annat vid UNHCR:s analys av situationen, till Internationella Röda Korsets definition av inre väpnad konflikt och till det faktum att Asylum and Immigration Tribunal i Storbritannien bedömt att det kan råda inre väpnad konflikt i en stad, inte bara i ett helt land.

Definitionen på inre väpnad konflikt efter Migrationsöverdomstolens dom:

För att situationen i ett land eller i en del av ett land ska betraktas som inre väpnad konflikt i utlänningslagens mening krävs bland annat att det råder svåra motsättningar mellan befolkningsgrupperna med utdragna och pågående stridigheter mellan regeringsstyrkor och en eller flera andra organiserade väpnade grupper eller mellan två eller flera sådana grupper. Det våld konflikten för med sig är urskillningslöst och så allvarligt att det finns skäl att tro att en civilperson bara genom sin närvaro löper en verklig risk att utsättas för ett allvarligt hot att dödas eller skadas.

Beslutet att det råder ”väpnad konflikt” i lagens mening och inte bara ”svåra inre motsättningar” innebär att det inte krävs individuella skäl att få skydd.

De 275 asylsökande somalier som fått nej på sina ansökningar kommer att få en ny prövning. De tre som fick sina ärenden prövade i Migrationsöverdomstolen fick permanenta uppehållstillstånd. -Men man vet aldrig hur situationen i Mogadishu utvecklas, resonerar generaldirektören Dan Eliasson. Det måste finnas möjlighet att ompröva beslutet.

Irak

Migrationsdomstolens domar i Somaliafallen kan även komma att leda till att Migrationsverket får ompröva sin syn på begreppet inre väpnad konflikt när det gäller andra länder. Kanske till om med den hårt kritiserade och omdiskuterade domen från Migrationsöverdomstolen i februari 2007 som ledde till att det blev fritt fram att skicka tillbaka irakier till södra och centrala Irak eftersom där bara rådde ”svåra motsättningar”.

Det var ett beslut som blev starkt ifrågasatt av flera organisationer, bland annat av FN:s flyktingkommissariat och svenska utrikesdepartementet (UD):

– Det tyder på att det är en väpnad konflikt, för det är då som humanitärretten är tillämplig, sa Bosse Hedberg på UD:s enhet för folkrätt och mänskliga rättigheter.

Migrationsöverdomstolens beslut har inneburit att bifallsprocenten för irakier som söker asyl i Sverige har sjunkit drastiskt. I februari 2008 skrev Svenska regeringen ett återvändandeavtal med Irak som sedan har används som en förevändning för Sverige att det är OK att skicka irakier tillbaka även till Bagdad, trots att det strider mot UNHCR:s riktlinjer. Under 2009 har en del av avvisningarna skett i form av organiserade massavvisningar av irakier med specialchartrade plan, tillräckligt stora för att rymma 50 avvisade asylsökande och ett hundratal civilklädda gränspolis och personal från Kriminalvårdens transporttjänst. Första avvisningen i storformat skedde i december 2008 och vid det här laget har drygt 1800 irakier sänts tillbaka. Enligt Migrationsverket har 293 av dessa återvänt med tvång, men de allra flesta frivilligt. Många menar dock att det knappast handlar om frivillighet när man inte ges något alternativ. 3 232 väntar fortfarande på att sändas iväg (uppgifterna från början av november 2009).

Afghanistan

När förhållandena i Afghanistan prövades i Migrationsöverdomstolen blev resultatet att det visst går att sända tillbaka människor dit, för även om man kommer från en del av landet som präglas av oroligheter finns det goda möjligheter att leva någon annanstans. Detta trots att till exempel UNHCR avråder från att skicka tillbaka personer till orter där de inte har sina ursprungliga rötter. Även Svenska Afghanistankommittén avråder från att återsända afghanska flyktingar till hemlandet. Huvudstaden Kabul bedömdes generellt som säker, med resultat att människor som aldrig tidigare satt sin fot i Kabul kunde utvisas dit. Att de inte hade några släktingar, ingen anknytning, ingen bostad, inga pengar - det var inte skäl att förhindra avvisningen från Sverige.

Statslösa palestinier i Irak

När det gäller situationen för de statslösa palestinska flyktingarna i Irak har Migrationsverket tagit fram ett klagörande beslut som leder till att flyktingen N.N. kan sändas tillbaka.

Migrationsverket skrev visserligen i beslutet att palestinier lever under svåra omständigheter:

Efter regimen fall i april 2003 började palestinerna utsättas för trakasserier. Privata hyresvärdar kastade ut dem, hot blev vanliga och beväpnade grupper bortförde och mördade palestinier utan andra synbara skäl än att de var just palestinier. Våldet eskalerade under den allmänt förekommande etniska och religiösa rensningen 2006. De flesta palestinerna är sunnimuslimer och förutom misstänksamheten mot dem som "Saddamsympatisörer" har irakiska säkerhetsstyrkor och de multinationella styrkorna arresterat åtskilliga som misstänkta upprorsmän. Tortyr har särskilt förekommit i inrikesministeriets häkteslokaler.

Ändå ansåg verket att den statslösa palestinern kunde leva lugnt om han flyttade till en annan stadsdel i Bagdad. Säkerhetsläget i Baladiyat medför en individuell hotbild mot honom, men i stadsdelen Karrada finns det ingen hotbild mot honom – detta enligt Migrationsverkets landinformation. En granskning som gjorts av Arne Malmberg, före detta

anställd på Migrationsverket, och som skickats till Migrationsverkets rättschef Mikael Ribbenvik, visade att verket har valt brottstycken ur den information som var tillgänglig och inte valde att ta till sig information i samma dokument som talade i en annan riktning.

Iran

”Den motståndsorganisationen finns inte i Iran”

Vilka kurdiska motståndsorganisationer var verksamma i slutet av 90-talet? En kurdisk man har förgäves försökt få Migrationsverket att tro på hans berättelse från Iran.

Han var en ung kurdisk student som tillsammans med andra kamrater engagerade sig politiskt för en kurdisk organisation. De jagas av polisen, som attackerar deras cell. Två vänner tillfångatas. De övriga flyr, tar sig till den irakiska gränsen där de upptäcks av gränsvakter och blir beskjutna. Han skotts-kadas, men lyckas fly till Sverige 2003. När han kallas till asylintervjun har han inte möjlighet att åka dit på grund av sitt handikapp. Hans asylansökan avslås eftersom Migrationsverket anser att det politiska parti han säger sig tillhöra – HPG (Hezen Parastina Gel), en gren av PKK – över huvud taget inte var verksamt i Iran vid den tiden. Dåvarande Utlänningsnämnden delar denna syn och mannen anses inte ha några skyddsbehov.

Men FN:s tortyrkommitté CAT tar upp hans ärende och avvisningen ställs in. 2006 blir han medlem i särskilt parti för kurder i Iran (PJAK), som bildades först 2006, vilket han berättar när han ansöker om verkställighetshinder. Det blir nej igen, eftersom han gick med i partiet sedan han lämnade Iran.

Att detta parti har sina rötter i HPG, som mannen arbetade för, och att andra länder (bland annat Norsk Landinformation) anser att PKK var verksamt i Iran under den tid då mannen bodde där, det har ingen betydelse.

Migrationsverket har sin bild klar.

Mannen är inte i behov av skydd i Sverige.

Azerbajdzjan

Sedan Sovjetunionens fall 1991 har de forna sovjetrepublikerna Armenien och Azerbajdzjan varit antingen i krig eller i någon form av spänd konflikt med varandra. Länderna ligger på den smala landremsan mellan Svarta havet och Kaspiska havet, grannar med Georgien, Turkiet och Iran. Armenien är kristet, Azerbajdzjan är muslimskt. Efter ett blodigt krig i början av 90-talet ockuperade Armenien den lilla bergsenklaven Nagorno Karabach, som ligger i Azerbajdzjan. Ockupationen var starten till en av de största flyktningkatastroferna i modern historia. Den etniska rensningen av området ledde till att närmare en miljon människor av azerisk härkomst flydde till Azerbajdzjan, medan Nagorno Karabach befolkades av armenier. Samtidigt flydde armenier från Azerbajdzjan. Länderna blev etniskt homogena. Gränsen mellan de två länderna stängdes.

Flera av de exempel som strömmat in till kyrkornas praxissamling SKILDA VÄRLDAR handlar om familjer som levt på flykt under många år på grund av konflikten mellan de två länderna. Några är armenier, andra azerier och i flera fall handlar det om blandade äktenskap, där den parten är armenisk, den andra azerisk. I vilket av de två länderna de än befinner sig förföljs och trakasseras de för att de tillhör fiendemakten.

Men svenska Migrationsverket och de svenska migrationsdomstolarna stöder sig på sin egen tolkning av läget i länderna. Och den säger att det inte råder någon av myndigheterna sanktionerad förföljelse av vare sig armenier eller azerier i respektive land. Detta trots att till exempel UNHCR avråder från att skicka tillbaka armenier till Azerbajdzjan.

”Nej då, armenier förföljs inte i Azerbajdzjan”

Pappa M. har armeniskt påbrå (hans mor är armenier), hans fru S. är azerier och tillsammans har de dottern A. En gång bodde de i Nagorno Karabach, den bergiga provinsen i Azerbajdzjan som blev orsak till det blodiga kriget mellan Armenien och Azerbajdzjan efter Sovjetunionens fall. Tillsammans med hundratusentals andra invånare tvingades de fly därtill från, när området ockuperades i början av 90-talet. Först var de så kallade internflyktingar i Azerbajdzjan, men där utsattes de för förföljelse för att maken var armenier och sågs som företrädare för den förhatliga fiendemakten. Kvinnan kallades för armenhora. Hon knuffades utför en trappa med

sitt lilla barn i famnen, bröt lårbenet och flickan bröt armen. En syster tog livet av sig efter att ha blivit våldtagen av azeriska soldater. De har vid två tillfällen flytt från Azerbajdzjan till Sverige.

Första gången kom de hit 2002. De fick nej av Migrationsverket och Utlänningsnämnden och skickades tillbaka i chartrat plan till Baku 2005. Redan på flygplatsen utsattes de för tortyr av polisen, förhöordes och förnedrades. Tre månader senare var de tillbaka i Sverige, förvissade om att de svenska myndigheterna den här gången skulle tro på deras uppgifter, eftersom de hade blivit förföljda och torterade efter återkomsten till "hemlandet".

Men inte heller den här gången beviljades de uppehållstillstånd. Migrationsverket trodde inte på dem. Om det var polismän som hade utsatt dem för misshandeln handlade det om enstaka kriminella inom polisen, inte ett systematiskt våld. Skadorna kunde för övrigt ha uppstått vid andra tillfällen.

Migrationsdomstolen gick på Migrationsverkets linje. Man bedömde också situationen för armenier i Azerbajdzjan som relativt trygg. Inget skäl att fly. Migrationsöverdomstolen beviljade inte prövningstillstånd.

I juni 2008 gick familjen under jorden.

Kongo-Kinshasa

"Då var det nog farligt, men nu kan du lugnt återvända"

Situationen i Kongo-Kinshasa (Demokratiska Republiken Kongo, DRK) är inte sådan att den är skäl för uppehållstillstånd, säger Migrationsverket i ett vägledande beslut från november 2008. Det medförde att den kongolesiske flyktingen T. inte får stanna i Sverige. Han var distriktsledare i den före detta rebellstyrkan Rörelsen för Kongos befrielse, MLC, som numera har blivit en politisk kraft med inflytande och som är i ständig konflikt med president Kabila.

Hans ombud i Sverige berättar att presidentens parti har beslutat sig för att göra sig av med "bråkmakarna". Den här mannen och flera andra greps av polis vid ett möte. Han satt fängslad i över två månader, torterades, men lyckades undkomma genom att en av vakterna kände igen honom som

den man som hjälpt hans familj i en mycket svår situation en gång. Vakten kände tacksamhetsskuld och lät MLC-aktivisten komma undan.

Migrationsverket och Migrationsdomstolen blickade framåt och konstaterade att situationen hade förändrats: Det var säkert farligt för dig när du flydde till Sverige år 2007, men nu har läget i Kongo-Kinshasa normaliserats, så att du kan återvända.

Amnesty International gjorde en annan bedömning:

– Svenska myndigheter bör bevilja T. skydd i Sverige, skriver Amnestys jurist Madelaine Seidlitz och motiverar det med att de kongolesiska säkerhetsstyrkorna fortsätter att rikta in sig på politiska opponenter, som drabbas av mord, utomrättsliga arresteringar, tortyr och andra former av våld. Särskilt utsatta är de som har koppling till MLC.

Human Rights Watch's World Report 2009 pekar också på hur riskabelt det kan vara för en politiskt oppositionell i Kongo-Kinshasa.

Men för migrationsdomstolen var det ett enkelt beslut, som fattades av en ensam rådman. Inga skäl talar för att mannen ska få skydd i Sverige.

När T. tillfälligt lämnade flyktingförläggningen för att hälsa på vänner, kallades han till polisen i Märsta som omedelbart satte honom i förvar.

Nu ska han skickas ut från Sverige.

FÖRSLAG:

1. Att det inrättas en oberoende instans för insamlande och analys av landinformation, som svarar på frågor såväl från myndigheter som från offentliga biträden och frivilliga organisationer.
2. Att beslut hos svenska migrationsmyndigheter inte uppenbart ska strida mot UNHCR:s riktlinjer.
3. Att svenska migrationsmyndigheter ger större vikt till landinformation som kommer från icke-statliga aktörer som exempelvis Amnesty International, Minority Right's Group, Human Rights Watch m.fl.

Punkt 2 FLYKT FRÅN VÅLD

Människor som flyr konflikter erkänns sällan som skyddsbehövande, om de inte kan visa på en personlig hotbild.

Det räcker inte att situationen man flyr ifrån är våldsamt, som t ex läget i Irak. Eller Afghanistan. Eller – för den delen – Somalia (åtminstone fram till Migrationsöverdomstolens nya tolkning av begreppet ”inre väpnad konflikt” som numera gäller för huvudstaden Mogadishu). Du måste visa att du själv är utsatt för personligt hot. Helst ska du också veta vem som hotat eller slagit eller torterat dig. Och varför.

Det som kännetecknar en väpnad konflikt i lagens mening är att det råder ”urskillningslöst våld”, det vill säga sådant våld som kan drabba vem som helst. Det räcker med att läget är så farligt att det är riskabelt att bara finnas till. Den som lever i en sådan situation ska inte behöva ange individuella skäl. Om det däremot ”bara” är svåra motsättningar, så måste man bevisa att man är personligen drabbad på något sätt som har samband med de svåra motsättningarna.

Presidiet för Sveriges Kristna Råd skrev redan hösten 2007 i en debattartikel:

Begreppet väpnad konflikt infördes 1997 i den svenska utlänningslagen. Syftet var att lagstiftaren önskade införa en regel som gav skydd till personer som riskerar att utsättas för urskillningslöst våld – det som i tidigare utlänningslag hade kallats ”politiskt humanitära skäl”. Det vill säga att Sverige inte vill skicka tillbaka någon till en plats där det regnar bomber även om inte personen i fråga riskerar individuell förföljelse. I den nya utlänningslagen från 2005 kvarstod denna intention – i förarbetet står det att ”någon ändring i sak inte är avsedd”. När domstolarna utifrån sin juridiska kompetens gör en annan bedömning är det vår bestämda mening att den politiska intentionen måste försvaras av de folkvalda politikerna, och framförallt av migrationsministern själv.

”Irak har aldrig varit en svårare och farligare plats för barn”

Rubriken är ett citat från UNICEF, våren 2008. Det är taget från en bakgrundsanalys om situationen för barn i Irak, och den fortsätter: ”Floden av våld och folkfördrivningar har skapat en humanitär kris, i vilken barn riskerar sin hälsa, sina rättigheter och till och med sina liv.”

Sådant var läget för barn i Irak i april 2008, när Migrationsverket bestämde sig för att det var dags att peka ut riktningen och visa hur verkets handläggare skulle tolka alla uppgifter som kom och sätta dem i samband med de berättelser som irakiska kvinnor, män och barn försökte lägga fram. De vittnade om rädsla för kidnappningar, om släktingar som helt plötsligt var försvunna eller hittades döda, om explosioner och bomber som gjorde vardagen till ett inferno.

Resultatet blev två så kallade vägledande beslut från Migrationsverket.

Ett av ärendena rörde en mamma och hennes två barn, kristna araber från staden Mosul i norra Irak. Hennes berättelse handlade om skräck, hot och förtryck på flera plan. Trots att hon var kristen krävde muslimerna att hon skulle bära slöja. Hennes man uppmanades att skilja sig och överlämna frun till en muslimsk schejk i området där de bodde. Om så inte skedde skulle maken dödas.

Redan dagen efter detta hot flydde kvinnan och de två barnen från Irak. Pengarna räckte inte till för att även maken skulle kunna fly.

Hon berättade för Migrationsverkets handläggare om att barnen inte hade kunnat börja i skolan, eftersom många barn blir kidnappade av ligor. Om att en dotter blev så rädd när hon hörde bomber och explosioner att hon inte kunde prata under en hel vecka efteråt.

I sitt beslut om familjens framtid följer en utförligare beskrivning av den mardrömslika situationen i deras hemstad, Mosul:

*Sedan augusti 2007 har det skett en ökning av antalet attacker, särskilt i Mosultrakten.

* I provinsen förekommer attacker i form av bombdåd, kidnappningar, mord och strider. Attackerna har drabbat de amerikanska styrkorna, den irakiska armén och polisen samt inte minst civila och minoritetsgrupper.

På trettondagen 2008 attackerades två kyrkor och ett av en kyrka drivet barnhem i Mosul.

* Civila över huvud taget, och kanske främst de kristna i Mosul, är mer utsatta nu i och med de pågående striderna.

* Mot bakgrund av den ovan redovisade landinformationen torde barn i Mosul vara särskilt utsatta.

Dessa uppgifter är Migrationsverkets egna, hämtade från flera olika källor, bland andra UNICEF. Man beskriver också hur irakiska och amerikanska styrkor slår en ring runt Mosul och att striderna trappas upp och berättar att frivilligorganisationerna redan i slutet av 2007 avbröt sitt hjälparbete i Mosul, eftersom det var för farligt att vistas där.

Med en halsbrytande logik beslutar sedan Migrationsverket att mamman och hennes två barn kan skickas tillbaka.

De har inte tillräckliga skäl att få skydd i Sverige. Motivering är att: "...det allmänna läget i Irak och förhållandena för barn i Irak inte generellt utgör grund för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas."

"Ingen risk för ytterligare våld och trakasserier"

En irakisk läkare, allmänmedicinare och kirurg, jobbar nu som personlig assistent i Mellansverige medan han väntar på om hans ärende ska ges prövningstillstånd i migrationsöverdomstolen. Hans familj har hotats av organisationen Ansar al-Sunna som anser att han samarbetat med amerikanerna.

Familjens bostad attackerades av anhängare till organisationen, både han och hans fru har flytt från sina jobb, han har mottagit dödshot per brev och till sin mobiltelefon. 2007 sålde familjen alla ägodelar och satsade på en biljett för mannen, som flydde till Sverige i hopp om att han skulle få asyl och att familjen skulle kunna komma efter.

I augusti 2008 fick hans hustru ett hotbrev enligt vilket familjen på grund av sin kristna religion inte hade någon plats bland muslimerna. Hon skulle få halsen avskuren och mannen var en feg ateist som borde hängas, eftersom han samarbetar med amerikaner.

Enligt migrationsdomstolen är mannen inte utsatt för urskillningslöst våld, han är inte heller personligen hotad och kan därför återvända.

I den gamla lagen hade skyddsparagraferna kommit att tolkas väldigt snävt. Samtidigt fanns det människor som det var omöjligt att utvisa, och för att de skulle kunna stanna tillkom begreppet ”politiskt humanitära skäl”. De 40 000 bosnierna som fick uppehållstillstånd år 1993-1994 fick det av humanitära skäl trots att de flytt etnisk rensning och brinnande krig. Det blev helt orimligt till slut. Humanitära skäl hade blivit en slasktratt som innefattade allting.

I den nya lagen finns inte begreppet humanitära skäl längre. Det heter i stället ”synnerligen ömmande omständigheter”. De ”politiskt humanitära skälen” fördes över till skyddsbehov, medan ”vanliga humanitära skäl”, som t ex sjukdom eller anknytning till Sverige för barn, blev det nya, ”synnerligen ömmande omständigheter”.

Avsikten att fokusera mer på skyddsbehov verkar ha uppfyllts. Men genom den hårda praxis som gäller för att bevisa de personliga skälen för att erkännas skyddsbehov tycks det som att tolkningen har blivit snävare än de som tidigare kunde anses ha ”politiskt humanitära” skäl. Eller med andra ord: krigsflyktingen från Bosnien fick stanna utan personliga skäl, men krigsflyktingen från Irak får det inte.

Hans ten Feld som är UNHCR:s representant till de baltiska och nordiska länderna uttryckte vid ett seminarium i Stockholm den 19 december 2008 att urskillningslöst våld ska täckas redan av flyktingkonventionen. UNHCR anser att den individualiserade tolkningen av ”välgrundad fruktan” är en feltolkning.

FÖRSLAG:

1. Att risken för urskillningslöst våld ska kunna läggas till grund för att bevilja uppehållstillstånd i Sverige, vilket kräver en justering av Utlänningslagen

Punkt 3

BRISTANDE FÖRSTÅELSE FÖR RELIGION SOM ASYLSKÄL

Det finns en religiös analfabetism på många håll i det svenska samhället och i mångt och mycket avspeglar detta sig också hos svenska migrationsmyndigheter. Det finns ofta en oförmåga att förstå att tro och religion är något annat än en privatsak. Inte minst har detta blivit tydligt vad gäller de många personer från religiösa minoriteter i Irak som söker asyl i Sverige, men också vad gäller konvertiter.

Exemplen är många. Enligt Iraks konstitution ska det råda religionsfrihet i landet, men enligt samma konstitution får ingen lag strida mot Islam, vilket gör situationen vanskelig för små utsatta religiösa minoriteter såsom de kristna. Enligt uppgifter från den amerikanska tankesmedjan Brookings Institution fanns det år 2003 mellan 1 och 1,4 miljoner kristna i Irak. Nu är de bara mellan 600 000 och 800 000, nästan en halvering på bara sex år. Men när de flyr till Sverige möts de av beskedet att de irakiska myndigheterna kan garantera deras säkerhet och de skickas tillbaka igen.

”Ingen personlig hotbild på grund av er religiösa tro”

Paret N och G är kristna irakier från Bagdad. De kom till Sverige 2008 tillsammans med N:s halvsysster som då bara var fem år.

N:s mamma, syster, moster och ytterligare en person i hennes närhet blev inför ögonen på lilla M bortförda av maskerade män. Dagen efter hittar man dem mördade. M klarade sig för att hon hade gömt sig under ett bord när de förde bort hennes släktingar. Någon månad senare kidnappas även N och hennes far. De blir misshandlade, N. lider fortfarande av daglig huvudvärk efter slagen.

Ur Migrationsverkets intervju med N. om situationen i Bagdad och skälen till att hon flytt:

Migrationsverkets handläggare (M): Vilket syfte hade de med att utsätta er för det här?

N: Självklart för att vi var kristna och sedan dödade de mina anhöriga. Alla kristna flydde från området.

M: Flydde de kristna från området efter det att din familj hade dödats?

N: Ja, Sahiba och de andra som jag nämnde.

M: Är Al Sadjje ett sunnidominerat område idag?

N: Ja, det finns inga kristna eller shiiter kvar.

M: Finns det inga kristna kvar där?

N: Nej, alla har flytt.

Här i Sverige har de fått avslag tre gånger, senast i Migrationsöverdomstolen. Ärendet är nu överlämnat till polisen. Femåriga M bor nu tillfälligt i familjehem eftersom N och G inte orkar vara föräldrar nu i den press de lever under.

Skäl till avslaget: *”Migrationsdomstolen finner att N och G inte förmått göra sannolikt att det skulle föreligga någon konkret hotbild.....”*

”Inte personligt hotade för att ni är kristna”

I somras granskade SR:s ekoredaktion vad som hände med de irakiska kristna, som sattes på flygplan från Arlanda eller Landvetter till Bagdad, eftersom de – enligt svenska myndigheters sätt att se – inte behövde riskera förföljelse för sin kristna tro.

Det visade sig att nästan alla är på flykt igen. Många av dem har hamnat i Istanbul i Turkiet, där irakierna är så många att det t.o.m. finns en stadsdel som kallas för ”Lilla Bagdad”. Familjen Yonan är ett exempel. De hade bott i Jönköping i många år och samma dag som dottern Mirna firade sin 10-årsdag med ett födelsedagskalas kom polisen för att hämta dem. Barnen skildes från föräldrarna under transporten och återsågs inte förrän på planet till Bagdad.

”Generellt är det inte farligt att leva i Irak. Läget är mycket bättre nu än tidigare. Dessutom har ni inte lyckats visa att ni är personligt hotade just för att ni är kristna. Tycker ni att det är farligt där ni befinner er idag, kan ni flytta någon annanstans i Irak.” Det räckte inte för familjen Yonan att de tillhörde en utsatt kristen minoritet. De måste visa att just de var personligen hotade och det kunde de inte, i alla fall inte på ett sätt som accepterades av de svenska migrationsmyndigheterna.

Nu bor familjen i ett källarrum i lilla Bagdad i Istanbul och väntar på ett möte med UNHCR. - Tänk om de inte vill hjälpa oss, det är vårt sista hopp? säger mamman i familjen i ett radioinslag.

Det blev ett stort gensvar på medias rapportering om de kristnas utsatta situation i Irak. Från Sveriges Kristna råd kom en skarp protest mot Sveriges hårdnackade syn på situationen för religiösa minoriteter och för deras möjligheter att få asyl. I en debattartikel som publicerades i Newsmill 29 augusti skrev SKR:

Det är inte värdigt en human rättsstat att återsända människor till ett land där de riskerar förföljelse och hot till livet när den irakiska staten uppenbart är oförmögen att erbjuda dem skydd. Migrationsverket måste omvärdera sin syn på religiösa minoriteter från Irak!

En månad senare hade Migrationsverket funderat färdigt och ett vägledande beslut var formulerat. Migrationsverket anser tvärtom att de irakiska myndigheterna skyddar sina medborgare – även de som tillhör den kristna minoriteten:

Mot bakgrund av det anförda gör Migrationsverket bedömningen att Irak som stat har vidtagit rimliga åtgärder för att förhindra att personer förföljs eller lider allvarlig skada och att en utgångspunkt vid asylprövningen måste vara att det finns ett myndighetsskydd att tillgå i Irak. Det gäller även de fem provinser i Irak där Migrationsverket bedömer att det råder andra svåra motsättningar i utlänningslagens mening.

Migrationsverket för ingen statistik över de asylsökandes religiösa tillhörighet – vilket är korrekt, men däremot – vilket är mer överraskande - inte heller på hur många som anför förföljelse p.g.a. sin religion som grund för sin ansökan. I vilket fall är det är rimligt att anta att en stor del av de personer som skickats tillbaka från Sverige till Irak tillhör religiösa minoriteter.

”Inget av fotografierna visar deltagande i någon religiös ceremoni”

Någonstans i Sverige lever en kristen iransk familj: mamma, pappa och två barn. En gång var de ett ungt nygift par med bra jobb i Iran. Nu är de en trasig och psykiskt nedbruten småbarnsfamilj som åker skytteltrafik mellan bostaden och sjukhusets psykiatriska klinik. Självordsförsök avlöser

perioder av djup depression och stark ångest. De orkar inte ta hand om sina små barn, som tillfälligt har placerats i familjehem.

Bakgrunden är att de för tio år sedan beslöt sig för att konvertera från islam till en evangelisk kristen frikyrka. Det var ett svårt beslut, men oåterkalleligt och nödvändigt. De hade kommit till tro på Jesus.

På kvinnans arbete kom man på henne med att läsa bibeln på arbetstid. Folk hade också sett paret lämna en kyrkolokal och förstod att de inte var muslimer. Kvinnans chef angav henne till säkerhetstjänsten herasat och hon förlorade jobbet. Hennes pappa hotade att döda sin dotter och hennes familj för det hon gjort mot släkten. Och mot islam.

Familjen såg ingen annan utväg än att fly och de kom till i Sverige. Men framtiden blev inte så som de hade hoppats. Här tror Migrationsverket inte alls på deras berättelse. De är säkert kristna, det betvivlar inte verket, men det verkar inte sannolikt att de lokala iranska myndigheterna skulle ha ögonen på dem. Och om det är så, kan de i alla fall bosätta sig i någon annan del av landet.

Migrationsdomstolen, dit ärendet överklagades, är ännu tveksammare. Kanske var det inte ens så att de konverterade i Iran? Man anser att kvinnan har försökt trappa upp sin historia genom att berätta om nya omständigheter, man litar inte på fotot som tagits vid kyrkan eftersom det inte visar någon religiös ceremoni och anser att intyget om att paret är döpta med största sannolikhet är en förfalskning.

Båda föräldrarna har svåra psykiska problem idag. Kvinnan är djupt deprimerad, mannen är psykotisk och så ångestladdad att han emellanåt förlorar kontakten med omgivningen och kissar på sig.

Överklagandet avslås. Familjen ska utvisas.

FÖRSLAG:

1. Att svenska migrationsmyndigheter lägger större vikt vid att förföljelse på grund av religiös övertygelse är en grund för asyl i Genèvekonventionen.
2. Att Migrationsverket gör statistik över vilka konventionsgrunder som åberopas i asylansökningar – till exempel hur många som anför religion som en grund för sin ansökan.
3. Att svenska migrationsmyndigheter utvecklar en större kompetens kring religion och tro som asylskäl, exempelvis genom löpande fortbildning..
4. Att Migrationsverket arbetar fram riktlinjer kring religion och tro som asylskäl.

Punkt 4 VAD SÄGER DE EGENTLIGEN?

Bristande kompetens vad gäller värderingar av utsagor

Alla ÄR inte akademiker. Alla ÄR inte logiska. Alla VET inte i vilken ordning man ska framföra sina argument för att vara trovärdig. Alla KAN inte lägga fram sina flyktingskäl redan vid första samtalet. En våldtagen kvinna kan tiga om det övergrepp hon har utsatts för, eftersom hon inte vill avslöja det inför sin man. Eller inför en okänd. Men i dagens Sverige kan hennes rädsla och osäkerhet komma att vändas emot henne i den fortsatta asylprocessen. ”Hon har nog inte varit med om det hon säger, eftersom hon inte berättade det med en gång!”

”Hur många var det egentligen som förföljde dig?”

Den 20 mars 2008 stod M. inte ut längre. Då hade hans butik i centrala Mogadishu bränts ner av okända män, hans far hade mördats, han själv hade under lång tid dessförinnan fått ta emot hot per telefon, han hade misshandlats och bostaden attackerats. Vilka gärningsmännen var visste han inte säkert, men han misstänkte att de tillhör den islamiska oppositionen, troligen Al Shabab. Han lyckades fly och kom till Sverige.

Men redan vid det första samtalet med Migrationsverket gick det snett. Han hade inget juridiskt ombud närvarande, utan talade via tolk. Han fick inte heller intervjun uppläst så att han kunde godkänna den.

Så inte förrän han träffar sitt juridiska ombud får M. veta vad Migrationsverket anser att han har sagt. M. ska ha uppgett att han förföljts både av regeringsföreträdare och av islamiska oppositionsgrupper. Han protesterar och vill rätta till missförståndet omedelbart. Han har aldrig uppgett att han blivit förföljd av regeringen, säger han. Det måste ha blivit en miss-tolkning. Hur felet har uppstått kan inte förklaras eftersom ingen inspelning finns bevarad från intervjun.

Men uttalandet visar sig vara ödesdigert. Migrationsverket tror honom inte. Varför ändrar han sig? Det feltolkade uttalandet från den första intervjun följer mannen genom hela rättsprocessen. ”Du sa ju att regeringen också förföljde dig...!”

Sedan Migrationsöverdomstolen nu har konstaterat att det faktiskt råder ett tillstånd av inre väpnad konflikt i Mogadishu kommer samtliga 275 utvisningshotade somalier att få ny prövning, däribland den här affärsmannen, han som sa fel en gång, vilket visade sig vara en gång för mycket...

Men det som hände den somaliske flyktingen i den inledande intervjun hos Migrationsverket kan komma att drabba ännu fler, när den nya, snabbare handläggningen "Kortare väntan" har införts. För att inte göra asylprocessen onödigt lång har Migrationsverket bestämt sig för ett nytt arbets sätt som ska vara i bruk år 2010. Redan inom en vecka efter ankomsten ska den asylsökande ha ett utförligt samtal med en asylhandläggare. För att det ska gå snabbt har man bestämt att inga juridiska ombud ska finnas med. Risken för nya felsägningar och feltolkningar är uppenbar.

Av Hübinettes utredning framgår också att brist på kvalificerade tolkar är ett stort problem för utredningar och förhandlingar om asylärenden.

"Du borde kunna återvända och bosätta dig i en annan icke-shiitisk del av Bagdad"

Två palestinska bröder levde i samma hus i Bagdad. Den ene var företagsledare och VD, den andre drev en liten butik där han sålde falafel och kikärtssoppa. De bodde i ett blandat bostadsområde med både palestinier och irakier, såväl sunni- som shiamuslimer. Själva var de sunnimuslimer. Deras släkt var välkänd och respekterad och man hade det gott ekonomiskt ställt fram till USA:s invasion 2003. Då ändrades allt i ett slag: De anklagades för att ha samarbetat med Saddam, de betraktades som palestinska terrorister, de misstänkliggjordes, dödshotades per telefon och i brev.

Den ene brodern fann situationen så svår att han tog sig från Irak till Syrien och därifrån till Sverige.

Brodern som fortfarande var kvar i Irak överfölls och kidnappades sommaren 2007 av svartklädda personer med skjutvapen, som misshandlade honom med sparkar och slag och krävde 400 000 dollar i lösensumma. Vid kidnappningen frågade man även efter den andra brodern. Men han kunde sanningsenligt säga att han inte visste var han fanns.

Efter att ha lyckats undkomma kidnapparna flydde han till Sverige och sökte asyl. Vid utredningsintervjun med Migrationsverket berättade han om överfallet:

Biträdet: Vad hände under kidnappningen, du har berättat att du blev misshandlad.

Palestiniern: På vägen in slog de mig väldigt hårt med händer och sparkat med fötterna. Plus svärord. Plus att de frågade ”var är din bror, varför är du här?”

Biträdet: Så det var inte bara med händer och fötter utan även med gevärskolvar?

Palestiniern: Mest med händer och fötterna men ibland med kolven. Men väldigt lite med kolven. Det tillsammans med alla frågor om vad min bror är, de sa att jag är en hund.

Våren 2009 fick mannen permanent uppehållstillstånd i Sverige. Migrationsverket konstaterade att ”statslösa palestinier hör till de mest utsatta grupperna i Irak” och han skulle heller inte kunna få skydd någon annanstans i Irak. Han fick stanna.

Vid den tiden fanns den andre brodern också i Sverige, men de visste inte om varandra. Han hade tagit sig hit från Syrien och sökte också asyl, av samma skäl som brodern. Men den här gången blev bemötandet från migrationsmyndigheterna ett helt annat:

Ur ansökningsprotokollet:

”Åberopar du skyddsbehov? Om ja – på vilka grunder ansöker du om asyl i Sverige?

Brodern svarar: ” För det första för att jag är palestinier och för det andra för att jag är sunnimuslim. De vill inte ha oss kvar i Irak.”

Den här brodern fick avslag från Migrationsverket, som menar att han snarast blev hotad för att han var direktör för en fabrik, inte för att han är palestinier. Verket anser att ”du borde kunna återvända och bosätta dig i en annan icke-shiitisk del av Bagdad”.

Den ene palestinske brodern får alltså stanna eftersom han inte ens kan leva säkert i någon annan del av Irak, den andre anses kunna återvända och flytta till en annan stadsdel i Bagdad.

”Du måste ha en bättre ursäkt till att du inte berättade det här från början!”

Redan när hon var 13 år tvingades Minna (fingerat namn) bli soldat i Eritrea. Som ung tonåring fick hon både bevittna och ta del av krigets förfärligheter. Mellan 1999 och 2000 var hon stationerad vid en gränspostering nära Tessenei. Under den tiden kom hon i kontakt med en frikyrka vid namn Pentecostal church och deltog i flera hemliga bibelstudieträffar. Vid fem tillfällen kom militären på dem, vilket resulterade i att deltagarna tvingades krypa i glödhet sand i upp till två timmar. Efteråt hade Minna blodiga sår på armbågarna och kroppen var svårt bränd av solen.

Hon flydde över gränsen till Sudan, där hon arbetade som volontär för Läkare utan gränser. Under den tiden blev hon också medlem i Eritreanska motståndsrörelsen (ELF). Hennes make kidnappades av okända män, och när Minna gick till polisstationen för att anmäla det fick hon bara till svar att polisen inte kunde göra något.

Minna flydde till Libyen, där deras gemensamma son föddes och hon satt fängslad i 44 dagar. Maken har hon inte hört av sedan dess. Med hjälp av människosmugglare tog hon sig med det lilla barnet från Libyen via Italien till Sverige, där hon sökte asyl. – Hade jag inte haft tron på Jesus, hade vi aldrig klarat flykten, säger Lula.

Hon växte upp i en katolsk familj, var både döpt och konfirmerad i den katolska kyrkan. Men inte förrän hon kom i kontakt med Pentecostal Church hittade hon sin rätta tro, och 2005 bestämde hon sig för att döpa sig på nytt. Den här gången i Sverige.

Berättelsen om hur hon flydde trodde inte migrationsmyndigheterna på. Hon hade inte deserterat, kanske hade hon inte ens varit soldat, menade både Migrationsverket och dåvarande Utlänningsnämnden, och exemplifierade det med att hon inte i detalj kunde beskriva hur en kalashnikov var konstruerad eller hur man kastade en handgranat.

Efter perioden av tillfällig amnesti 2005-2006 i Sverige lämnade hon in en ny ansökan och den här gången tog hon också upp sitt tidigare intresse för och sitt nuvarande medlemskap i frikyrkan. Pentecostal Church är inte godkänd av de eritreanska myndigheterna och hon är rädd att gå samma öde till mötes som hennes granne, också medlem i kyrkan. Han fängslades år 2000 och har inte hörs av sedan dess.

Även denna gång är migrationsmyndigheterna skeptiska till hennes uppgifter. Varför talade du inte med en gång om att du hade den här tron? Minna förklarade att hon hade trott att det faktum att hon var desertör från den hårdföra eritreanska militären skulle räcka för att få skydd. Men den ursakten accepterades inte.

Minnas fall fördes vidare till CAT, FN:s tortyrkommission, men innan det hann gå till beslut i den instansen bestämde sig Migrationsverket på eget initiativ för att göra en genomgång av eritreanska ärenden: Hade personen tagit sig ut illegalt? Var personen i den ålder att han/hon skulle tvingas göra militärtjänst? Det resulterade i att Minnas ärende kom upp igen. Den här gången bedömdes hon som trovärdig.

Minna fick till slut permanent uppehållstillstånd och en upprättelse.

”Vet du inte vad din morbror heter?”

Tre barn från Nepal sökte uppehållstillstånd i Sverige. De ville bo med sin pappa, som beviljats uppehållstillstånd för att han gift sig med en svensk kvinna.

Pappan hade lämnat Nepal redan 2003. På grund av sitt arbete för daliters (dalit = kastlös, oberörbar) rättigheter hade han hotats till livet och såg sig tvingad att fly. Barnens mamma kidnappades året därpå och rapporterades död av det nepalesiska inrikesministeriet 2007. Sedan mamman försvann har barnen bott hos sina morföräldrar, där också deras morbröder varit bosatta.

Men sommaren 2009 fick barnen nej på sin ansökan om uppehållstillstånd i Sverige, eftersom Migrationsverket inte trodde på att mannen skulle vara barnens pappa.

Barnen kunde ju inte förnamnen på sina morbröder och morföräldrar, och det borde de ha kunnat om de hade varit släkt, resonerade Migrationsverket.

Enligt flera uppgiftslämnare, bl.a. en kvinna som bott och arbetat i Nepal i sju år, så tilltalar emellertid inte dalitbarn sina familjemedlemmar med förnamn utan kallar dem ”morbror”, ”morfar” och ”mormor”.

En av de faktorer som gjorde att Migrationsverket mistrodde de sökande hade således sin helt naturliga förklaring.

Med tanke på vilka skilda världar som de asylsökande kommer från är det ett under att det över huvud taget GÅR att kommunicera med handläggare och processförare på Migrationsverket eller rådmän på Migrationsdomstolen. Det tycks finnas en urban, västerländsk, akademisk mall som få asylsökande kan passa in i. Man talar via tolkar av olika kvalitet.

För den som inte uppfattat koderna finns många fallgropar: Man får absolut inte säga att jag vill arbeta och studera och göra rätt för mig och försörja min familj och skicka hem pengar så att mamma kan ta hand om sina småsyskon, ja, då är det ett bevis på att man inte är förföljd.

FÖRSLAG:

1. Att svenska migrationsmyndigheter utvecklar en bättre kulturell förståelse och en större kompetens i interkulturell kommunikation. Detta gäller även de tolkar som anlitas.
2. Att kravet på giltig ursäkt för att inte framföra alla sina asylskäl vid den första intervjun tas bort.

Punkt 5

OBALANSEN I TVÅPARTSSYSTEMET

Rättssäkerhet, ökad öppenhet, tvåpartsprocess och möjlighet till muntlig förhandling – det var några av de grundläggande kraven på den nya asylprocessen. Men snart visade det sig att möjligheterna att leva upp till målen inte var jämnt fördelade. Migrationsverket har stora resurser, både pengar och utbildad personal, för att begära prövningstillstånd och förbereda förhandlingar i länsrätt (Migrationsdomstolen) och kammarrätt (Migrationsöverdomstolen). Till skillnad från den enskilde sökande som har hårt tidspressade och relativt lågt betalda – åtminstone i förhållande till arbetsinsatsen - advokater. Redan där är situationen ojämlig.

En obalans har i flera aspekter uppstått mellan Migrationsverket och den sökande menar Anders Sundquist, jurist och kanslichef för Rådgivningsbyrån för flyktingar och asylsökande:

Bertil Hübinettes utvärderingsutredning anger att "Mycket tyder på att landfrågor är de enskilt viktigaste frågorna i migrationsmål." I den stund som Migrationsverket gjort samma bedömning och därvid ökat sitt arbete och de resurser som läggs på arbetet med "landfrågor" har en obalans skapats i förhållande till den sökande och dennes offentliga biträde, som inte på långa vägar har samma resurser och kompetens till sitt förfogande. Därtill är en viktig och ännu till del obesvarad fråga om domstolarna värderar Migrationsverkets landinformation (analys) högre än den som den sökande, genom sitt offentliga biträde, åberopar.

Mot bakgrund av att prövningstillstånd fordras för att ett ärende skall prövas av överdomstolen har Migrationsverket lagt stor resurs på att argumentera för att få en fråga prövad. Också här råder en obalans mellan verket och den enskilde, som oavsett sitt offentliga biträde inte har samma resurs att driva en fråga.

Migrationsverket väljer också ofta att överklaga positiva beslut i Migrationsdomstolen och begär prövningstillstånd i överdomstolen för att få vägledning. I det gamla systemet kunde man inte överklaga positiva beslut – för den asylsökande har det alltså ur den aspekten blivit ett betydligt hårdare system.

Även regeringens utredare Bertil Hübinette vill att systemet med en migrationsöverdomstol som bara tar upp principiellt intressanta ärenden ska förändras:

Man kan alltså inte få upp en dom av Migrationsdomstolen till prövning i högsta instans, Migrationsöverdomstolen, endast av det skälet att domen är oriktig. Mot detta har jag som utredare reagerat och framfört att man bör överväga att införa möjlighet till detta, så kallad ändringsdispens, i Migrationsöverdomstolen samt rekommenderat att den frågan utreds.

Inte sällan blir det nej när den asylsökande begär muntlig förhandling, fastän det står i utlänningslagen att det SKA ske om den asylsökande begär det, om inte skäl talar däremot. Ett sådant skäl kan vara att domstolen bedömer personen som helt trovärdig, och då har man inget att fråga honom eller henne. Eller om det inte finns ytterligare information som måste åberopas för att att domstolen ska kunna fatta sitt beslut, s.k. tillräcklighet. Då säger domstolarna nej - men de regionala skillnaderna är stora:

Vid Migrationsdomstolen i Stockholm är det bara var femte förhandling som är muntlig. I Göteborg och Malmö ungefär varannan. Varför skillnaderna mellan de tre domstolarna är så stora är fortfarande oklart. En teori är att det yrkas muntlig förhandling i färre fall i Stockholm. Men ingen vet exakt, domstolsverket för nämligen ingen statistik över hur många som begär muntlig förhandling, men sedan får nej. De olika domstolarna har inte heller någon sådan statistik.

– Det kan också bero på att tyngdpunkten vid de olika domstolarna ligger på asylsökande från olika länder, säger chefsrådmannen Björn Zedenius vid Migrationsdomstolen i Stockholm, som blir litet förbryllad när han konfronteras med uppgiften om att det fortfarande hör till undantagen att asylsökande får närvara i rätten på Tegeluddsvägen. Han trodde skillnaderna mellan de olika migrationsdomstolarna hade jämnats ut de senare åren.

Björn Zedenius har ytterligare en tänkbar förklaring:

– Det kan kanske hänga ihop med att vi i Stockholm har hela norra Sverige som upptagningsområde och man tycker att det är för långt att ta sig till Stockholm från allra nordligaste Sverige.

Det är långt ifrån säkert att det är till fördel för den asylsökande att personen är närvarande i rätten, men det handlar ofta om en känsla av att man bemöts med respekt och att man tillmäts värde som en jämbördig part – i enlighet med lagstiftarens intentioner.

”Migrationsdomstolen avslår yrkandet om muntlig förhandling”

– Jag har återigen fått avslag på min begäran om asyl. Varje gång har mitt hjärta krossats av det nekande beslutet. Jag trodde att man skulle se mitt ärende, se mig, se vem jag är och vad det skulle betyda för mig om jag fick stanna!

Den eritreanska kvinnan hade hoppats få stå inför rådmannen och nämndemännen i Migrationsdomstolen i Stockholm och förklara varför hon omöjligt kan återvända till Eritrea. Hon har bott större delen av sitt liv i Etiopien, hennes make är etiopier, de har tre gemensamma barn, men hennes makes familj kan inte acceptera att hon är eritrean. En av deras söner dödades i kriget mellan Etiopien och Eritrea, och hon som eritrean ses som indirekt skyldig. Makens bror har försökt köra över henne med lastbil. Maken och barnen har flyttat, men trakasserierna fortsätter. ”Du måste skilja dig från henne!”

Vart ska jag ta vägen? undrar kvinnan, som är rädd för allt: Att skickas till ett land hon inte känner till, dit hennes make och hennes barn inte kan komma, att tvingas tillbaka till terrorn i Etiopien...

Men Migrationsverket menar att problemen kan lösas, bara de flyttar till ett annat område i Etiopien för att undkomma makens familj. Man tror inte på hennes uppgifter om att hon skulle vara så förföljd som hon uppger sig vara. Kvinnans hopp stod nu till att hon skulle få muntlig förhandling i Migrationsdomstolen. Hennes advokat motiverade det med att ”muntlig förhandling synes särskilt viktig i nu aktuellt fall då det är fråga om en trovärdighetsbedömning”.

Det blev nej. ”Migrationsdomstolen avslår yrkandet om muntlig förhandling”. Beslutet motiverades inte. Det blev heller inget uppehållstillstånd. När kvinnans kontaktperson skickade kopia på domen bifogade hon några rader:

”Tyvärr mår kvinnan väldigt dåligt och är inlagd på psykiatrin sedan en vecka. Hon har blivit kallad till återsändningssamtal och det blev för stor press. Men vi hoppas att hon får lite krafter om hon får sova ordentligt.”

FÖRSLAG:

1. Att bättre information till de asylsökande ges tidigt i processen, framförallt muntligt t.ex. genom frivilligorganisationer men också skriftligt till exempel genom FARR:s goda råd.
2. Att offentliga biträden ges tillräckliga resurser för att kunna göra kvalitativa utredningar.
3. Att muntlighet beviljas i samtliga fall när den sökande yrkar på det.
4. Att frågan om ändringsdispens till Migrationsöverdomstolen utreds.

Punkt 6

BRISTANDE HUMANITÄRA HÄNSYN

”Synnerligen ömmande omständigheter” är det som kom att ersätta ”humanitära skäl” när den nya utlänningslagen infördes. ”Synnerligen” är en term som inom juridiken signalerar att det handlar om ett väldigt snävt lagutrymme - vilket påtalades redan innan lagen klubbades igenom i riksdagen. Vi ser idag konsekvenserna av detta med bristande humanitära hänsyn, speciellt vad gäller barn. Svårt sjuka barn som känner stark samhörighet med Sverige utvisas.

I den nya utlänningslagen slås fast i lagtext att barns humanitära skäl, eller ”synnerligen ömmande omständigheter”, inte behöver vara av samma allvar och tyngd som för vuxna, för att uppehållstillstånd ska beviljas. Enligt propositionen ska den nya bestämmelsen också fortsättningsvis ses som ett förtydligande av principen om barnets bästa. Samtidigt betonades också att barn kan ha egna asylskäl, som också ska prövas. Barn ska inte alltid ses som medföljande familjemedlemmar som det möjligen kan vara synd om.

Enligt en undersökning som Rädda Barnen gjorde när den nya lagen varit i funktion drygt ett år visade det sig att mycket litet hade förändrats:

Många av de barnspecifika skäl som kommit fram i kartläggningen är av ytterst allvarlig karaktär, och det faktum att inget av dem legat till grund för ett uppehållstillstånd på grund av flyktingskäl talar för att situationen för barn i den svenska asylprocessen i centrala delar är oförändrad. Det grundläggande och kvarvarande problemet är att barns rättigheter inte förstås och inte tas på allvar.

Barnombudsmannen (BO) har påpekat att barnets bästa inte tas på tillräckligt stort allvar av Migrationsverket och migrationsdomstolarna. Barns möjlighet att få uppehållstillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter har enligt BO också begränsats genom snäva tolkningar av Migrationsöverdomstolen.

Anders Sundquist, jurist och kanslichef på Rådgivningsbyrån för flyktingar och asylsökande ger sin syn på vad det är som har gått fel och börjar med en tillbakablick:

Kritiken mot regleringen av det som i tidigare utlänningslag kallades

humanitära skäl kom från alla håll. En del hävdade att tillämpande myndigheter var alltför restriktiva och andra att tillståndsgrunden användes i allt för många fall.

Den nya grunden synnerligen ömmande omständigheter skulle därför, på en gång, bli både ett tydligare undantag och mer generöst tillämpad. Ett minst sagt svåruppnåeligt konststycke. Den nu gällande lagtexten, såväl som förarbetena, poängterar att grunden skall prövas först efter alla andra. Därtill skall de röra sig om undantagssituationer vilket, om inte annat, går att utläsa av att man valt att använda det juridiska begreppet synnerligen.

Den generösare komponenten skall uppnås genom en samlad bedömning, varvid man bl.a. skall ta hänsyn till den sökandes hälsotillstånd, förhållandena i hans eller hennes hemland och personens anknytning till Sverige. Detta hade ursprungligen också varit det sätt på vilket man skulle ha gått till väga när man skulle bedöma om det, enligt den gamla lagen, förelåg humanitära skäl för ett uppehållstillstånd.

Tyvärr är man nu, genom den praxis som etablerats av Migrationsöverdomstolen, på väg mot exakt det som skapade kritik mot begreppet humanitära skäl. Man är på väg bort från den samlade bedömningen. Överdomstolen har tydligt markerat att en vuxen, oavsett hur länge han än vistats i Sverige, inte av det skälet enbart kan få en tillståndsgrundande anknytning hit. Nyligen har överdomstolen också markerat att man endast i marginell utsträckning kan ta hänsyn till förhållandena i den sökandes hemland.

Det brister alltså vad gäller att se en person eller familjs helhetsituation och väga in både hälsotillstånd, förhållanden i hemlandet och anknytningen till Sverige.

De tysta barnen

Barnen som har gett upp, som slutat äta och dricka, inte kommunicerar med omvärlden, måste ha blöja, som inte vill se solljus utan bara ligger vända mot väggen, har blivit fler igen.

Enligt Migrationsverket fanns det 23 apatiska barn i september 2009, men sedan sex av dem beviljats uppehållstillstånd i mitten av oktober uppger Migrationsverkets rättschef Mikael Ribbenvik att verket har 17 apatiska barn inskrivna i sitt system. Dessutom finns ett 30-tal som riskerar att hamna i apati, enligt Migrationsverkets egna handläggare.

Sanningen är att ingen vet säkert, eftersom ingen myndighet har ansvaret att kartlägga barn med den här sjukdomsbilden. Men de sex som beviljats uppehållstillstånd är ju inte friska, de ligger fortfarande i sina sängar och behöver månader för att återvända till livet. Läkandeprocessen är lång.

Andra källor (bland andra Svenska Barnläkarförningens Arbetsgrupp för flyktingbarn och forskaren Eva Wilks, som i oktober la fram en uppsats om behandling av så kallade apatiska barn) bedömer att det finns mellan 30 och 60 barn runtom i landet med olika grad av uppgivenhetssymptom.

Samtidigt som vissa har fått stanna, utvisas andra. I slutet av augusti 2009 sändes en romsk pojke tillbaka till Serbien med motiveringen att ”det finns vård att få i Belgrad”.

”Det finns vård i Belgrad också”

1991 flydde den romska familjen från Serbien. Pappan berättar att de som romer var förföljda och diskriminerade och att han och hans fru inte såg någon annan utväg än att ta med sig sina två pojkar, sex år och fem månader gamla.

Bland annat bodde familjen i Tyskland i tolv år, och det var också där de två yngsta sönerna föddes. Efter att ha utvisats från landet har familjen flyttat runt till olika europeiska länder. Efter ett försök att flytta tillbaka till Serbien flydde de till Sverige 2007. De hade bara bott i sitt hus några veckor, när några män kom dit och krävde att de skulle flytta, slog alla i familjen utom yngste sonen och hade bensindunkar i händerna för att visa att de tänkte bränna upp huset.

Efter detta trauma blev aldrig äldste sonen sig lik igen.

– Det är ett fruktansvärt hemskt minne. Han slutade skratta och blev mer inbunden, i nästan två och ett halvt år har han bara legat i sängen och inte pratat, säger hans pappa i en intervju i lokaltidningen Dagbladet den 28 augusti.

Samma dag börjar transporten hem till Serbien, där det skulle finnas medicinsk vård för människor i hans situation, enligt eniga migrationsmyndigheter i Sverige.

Två månader senare: Myndigheterna hade fel. Pojken fick inte sjukvård i Belgrad. När familjen tog sig de tio milen till lasarettet konstaterade man bara att inget fanns att göra. Familjen fick smärtstillande och åkte hem till byn igen. Pojken har gått ner ytterligare i vikt och befinner sig fortfarande i dvala.

”Inget medicinskt hinder mot att resa till Kazakstan med flyg”

I slutet av oktober kallades Migrationsverkets förtroendeläkare till en familj där en av sönerna i två och ett halvt år har legat i sin säng, orörlig, tyst, med slutna ögon. Sedan juni 2007 har han inte ätit själv och kan inte kommunicera med omvärlden.

Pojkens familj hör till en minoritetsgrupp i Kazakstan. Som liten var han med om att fadern sköts till döds, som tonåring såg han sin styvfar misshandlas och föras bort.

Familjen flydde till Sverige för tre år sedan. Pojkens psykiska hälsa har blivit allt sämre och efter ett självmordsförsök i december 2006 har han långsamt sjunkit ned i apati. Sedan juni 2007 befinner han sig i djup dvala.

Förtroendeläkarens utredning kom några dagar efter undersökningen av den apatiska 19-åringen: ”Vid en samlad bedömning ser jag inget medicinskt hinder för att han ska kunna genomföra en resa till Kazakstan med flyg.”

Läkaren träffade familjen i sammanlagt en och en halv timme. Utredningen kostade Migrationsverket 30 000 kronor.

Det finns en lagparagraf som kan användas när en sjukdom uppstår eller förvärras efter att ett utvisningsbeslut redan är fastställt. Men denna paragraf – om medicinska verkställighetshinder – används ytterst sällan. Tvärtom är det så att de svårt sjuka människorna är lätta att transportera. Precis så uttryckte sig en gränspolis vid Jönköpingspolisen på frågan om hur man skulle gå till väga för att frakta iväg en svårt psykiskt sjuk, näst intill apatisk mamma och hennes 13-åriga dotter, som inte varit ur sin säng på nästan två år.

– De ligger ju där de ligger, sa han.

Om människor är transportabla, om sjukvård finns att få - även om det bara är i teorin – då finns det heller inte synnerligen ömmande omständigheter för att de sjuka barnen ska få stanna i Sverige. Samma resonemang förs när det gäller andra sjuka, inte bara barn. Sverige skickar tillbaka svårt sjuka människor med hänvisning till att det finns vård i hemlandet. Om det finns vård för just den personen, det har man däremot inte kontrollerat. Om personen ifråga inte kan betala, det har heller ingen betydelse.

HIV-smittade och AIDS-sjuka riskerar också att skickas tillbaka med motiveringen att sjukvård och medicinering finns i hemlandet. Med den praxis som lades fast 1994 kan man skicka tillbaka dem till länder där det finns vård – även om den sjuke inte kan betala för vården och även om man bär på ett ytterst aggressivt HIV-virus.

”Du får AIDS-medicin med dig hem”

Kvinnan från Burundi har tydliga tortyrskador. Hennes fötter är sönderslagna, tånaglarna utdragna, ett öga kan hon inte röra på, hon har ärr efter cigarettfimpar och skärsår.

–Kvinnan är med andra ord helt trasig, påpekar hennes juridiska ombud.

Men ingen i Sverige har tittat på hennes skador. Och Migrationsverket tror inte på kvinnan, när hon berättar att hennes make mördades för att han sades arbeta för den politiska oppositionen, att hon själv våldtogs upprepade gånger och när hon polisanmälde händelsen kände igen en av poliserna som en av dem som utförde våldtäkten.

Hon fängslades men lyckades ta sig ur fängelset och med hjälp av en kvinnoorganisation kunde hon ta sig till Sverige. Här upptäcker hon att hon har HIV.

Men Migrationsverket och Migrationsdomstolen anser att kvinnan har ändrat detaljer i berättelsen och att vissa delar är helt osannolika. Kvinnan har nu gift sig med en svensk man och vill leva med honom i Sverige. Hon har blivit mycket friskare under tiden här, eftersom hon kan få effektiva mediciner mot den AIDS som hon nu har utvecklat.

Ändå måste hon åka hem till Burundi och därifrån söka uppehållstillstånd på anknytning till sin make. Hon kan få med sig mediciner för sex månader, säger Migrationsverket. Men hur hon ska få in dessa mediciner i Burundi och vad som händer om hon inte får det (de är åtråvärda och dyra) har verket inte tänkt på.

”Vi kan inte veta att skadorna har uppkommit genom tortyr”

Den unge fabriksteknikern kläddes av, torterades och placerades i en järnstol där han bands fast med remmar. Sedan blev han slagen av två polismän tills han förlorade medvetandet, varpå han släpades tillbaka till sin fängelsecell.

Den torterade mannen tillhör en etnisk minoritet i Uzbekistan och hade blivit vittne till hur fem poliser kom till det företag där han arbetade med förespegligen att det handlade om en husrannsakan. Men det egentliga syftet var att placera ut bevismaterial i form av en skrift från den förbjudna organisationen Hizb-ut-Tahrir. När han vägrade skriva under ett papper om att hans chef tillhörde den förbjudna organisationen dunkade en polisman hans huvud hårt i bordet, välte ner honom på golvet och började sparka honom.

Under de dagar han vistades i cellen kallades han till flera förhör, torterades och fråntogs sitt pass. Han betraktades som medskyldig, för att han inte samarbetade med polisen.

Han lyckades fly till Sverige via Moskva, men blev inte trodd. Inga bevis utöver hans egen berättelse, och det räcker inte. Läkarintygen kan bara visa att han har skador, men inte bevisa att de har uppkommit vid tortyr. Att han tillhör en etnisk minoritet och att folk ser ned på honom är inte förföljelse. För sin psykiska ohälsa och de andra skadorna kan han få vård i Uzbekistan.

Migrationsdomstolen resonerar som Migrationsverket. Den fäster inte heller något avseende vid det intyg som Röda Korsets Center för torterade flyktingar visar upp. Där fastslås att mannen uppvisar posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) i form av minnessvårigheter, koncentrationssvårigheter, dissociativa symptom, undandragande av alla kontakter, isolering, sömnsvårigheter, mardrömmar, flashbacks, depression, svår ångest samt suicidtankar.

Hans ärende överklagades till Migrationsöverdomstolen med hänvisning till ”synnerligen ömmande omständigheter”, men det blev inte prövnings-tillstånd.

Att intyget från Röda Korsets experter på tortyrskador avfärdades är en del av ett mönster, där det blir allt svårare att få läkarintyg, intyg från BUP, från Kris- och Traumacentrum och andra sakkunniga accepterade och godkända av Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen.

Utlåtanden från erfarna och sakkunniga negligeras på grund av att de inte är utformade enligt de anvisningar som ställts upp. Vid en förhandling

i Migrationsdomstolen i Stockholm, där domstolen skulle avgöra i hur hög grad en man och en kvinna från Azerbajdzjan hade PTSD och andra tortyrskador, fästes inget avseende vid läkarintygen från Kris- och Traumacentrum vid Danderyds sjukhus, skrivna av ledande experter på den typen av skador.

Domstolens agerande ledde till att det juridiska ombudet advokat Johan Sterner slutade med asylmål:

– I det här fallet finns det så starka rättsintyg från docenter i rättsmedicin som avfärdas av Migrationsdomstolen som mycket vaga. I vilket domstol som helst, i ett vanligt brottmål, skulle de vara oerhört starkt vägande (Mittnytt juni 2007).

Han är inte ensam. Advokatsamfundet tycker det är djupt oroväckande att konstatera att fler och fler advokater avböjer att bli förordnade i utlänningsärenden.

Även regeringens utredare Bertil HübINETTE riktar kritik mot de hårdnande kraven på läkarintygens utformning och mot att journalanteckningar knappast ens accepteras.

”Det materiella innehållet bör emellertid rimligen vara det väsentliga och det som ska bedömas. Det förtjänar att framhållas att principen om fri bevisvärdering självfallet även gäller i migrationsmål”.

Slutligen vill vi påpeka att det i Dublinförordningen, som är direkt svensk lag, finns en paragraf kring humanitära skäl – humaniteten har alltså sin rättsliga grund i alla fall vad gäller dublinavvisningar. Detta bör ges större vikt.

FÖRSLAG:

1. Att barnkonventionen införs som nationell lag, precis som i Norge.
2. Att lagstiftarens intention, att vid bedömningen av *synnerligen ömmande omständigheter* göra en samlad bedömning av bland annat hälsotillstånd, situation i hemland och anpassning till Sverige, förtydligas i lagen.
3. Att människor med livshotande sjukdom som till exempel aggressivt HIV-virus bör få stanna i Sverige om de inte har råd eller tillgång till mediciner i hemlandet.
4. Att läkarintyg och journalanteckningar bedöms efter sitt innehåll och inte efter hur de är utformade.
5. Att utvisningstransporter aldrig inbegriper människor i svårt sjuka tillstånd.
6. Att större vikt läggs vid de humanitära skäl som finns i Dublinförordningen.

Hindersprövning

Fortfarande kan jag komma på mig själv att bli glad
när jag ser män som liknar dig och som talar ditt språk,
på tåget brukar jag tjuvlyssna och männen
är du och vid nästa station hoppar vi av och skrattar och dansar
och lever och älskar
Din mamma skickade guld till bröllopet

och vår dotter heter Fatima och
nästa vår ska vi hälsa på din mamma i Erbil
spela Feroz vid din pappas grav
och bomberna har tystnat i Bagdad
i Mosul rinner floden Tigris
utan en enda droppe blod
som flyter upp på stränderna

Det finns ingen ensam svensk kvinna
som bor granne med Skatteverket
som skickar brev till älskande
heta sommar dagar
med besked som dödade hoppet

Det finns ingen ensam svensk kvinna
som ringer till Migrationsverket och
vädjar och får till svar att hon får skylla
sig själv som väntar barn med en papperslös

Det finns ingen ensam svensk kvinna
som sitter i Migrationsdomstolen
och mannen hon älskar gråter och förlorar
för ett kort ögonblick kontrollen
som inte är till hans fördel
när Migrationsverkets representant
med emfas anser att Irak är en säker
plats för en människa att vara
Det finns inga krig
och kurder har aldrig varit utsatta
för folkmord och Halabja är historia
och Saddam är död
och hur skulle världen se ut
om vi skulle lyssna på alla berättelser
förvisso trovärdiga berättelser,
men ändå...

Det finns ingen ensam svensk kvinna
som en helt vanlig onsdag
får ett samtal från en advokat
som rekommenderar dem att
hitta en plats under jorden

Det finns ingen ensam svensk kvinna
som stirrar ut över en öde park
och letar efter skuggor i natten

Till sist:

- Vi vill att Sverige ska vara en fristad för skyddsbehövande

- Vi kräver att asylsökande ska bemötas rättvist och human

- Vi kräver att Sverige fullt ut lever upp till FN:s konvention om barnets rättigheter

- Vi protesterar mot att människor utvisas till väpnade konflikter och förtryck

Sveriges Kristna Råd

Christian Council of Sweden

Sveriges Kristna Råd
172 99 SUNDBYBERG

Tel 08-453 68 00

Fax 08-453 68 29

www.skr.org
info@skr.org